

ความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ของนักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ธนุย์สิริคุณ์ สุขเสริม ปร.ค.

บุษกร สุวรรณรงค์ วท.ม.

สนธยา ไสยสาดี วท.ม.

สุรศักดิ์ ธรรมรักษ์เจริญ วท.ม.

ดำรงศักดิ์ ก่องดวง วท.ค.

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

วันที่รับบทความ (Received) 1 มิถุนายน 2566

วันแก้ไขบทความ (Revised) 11 กรกฎาคม 2566

วันตอบรับบทความ (Accepted) 12 กรกฎาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 2) ศึกษาความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ของนักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ เก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรนักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ ปีการศึกษา 2565 ทุกคน จำนวน 360 คน โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 อยู่ในระดับดี ความรอบรู้ด้านสุขภาพในภาพรวมอยู่ในระดับดี และความรอบรู้ด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์รายด้าน พบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะการสื่อสารข้อมูลสุขภาพ ด้านทักษะการรู้เท่าทันสื่อและด้านทักษะการจัดการตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และพบว่าด้านทักษะการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความรอบรู้ด้านสุขภาพ, พฤติกรรมการป้องกันโรค, โคโรนาไวรัส 2019

The relationship between Health literacy and Behaviors to Prevent Coronavirus 2019 of Public Health Department Students Kalasin University

Thanoosin Sukserm Ph.D.

Bussakorn Suwannarong M.Sc.

(Corresponding author),

Sonthaya Saiyasalee M.Sc.

Surasak Thammarakchareon M.Eng.

Damrong Kongduang Ph.D.

Faculty of Science and Health Technology, Kalasin University

Abstract

This research was cross-sectional analytic study. The purposes of this research were: 1) to study behaviors to prevent Coronavirus 2019 2) to study health literacy and behaviors to prevent Coronavirus 2019, and 3) to study the relationship between health literacy and behaviors to prevent Coronavirus 2019 in Public Health Department Students. The data were collected with the population of all 360 students in Public Health in the academic year 2022, using a questionnaire. The data was analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The result found that most of the Public Health Department Students had behaviors to prevent Coronavirus 2019 was good level. The health literacy and behaviors to prevent Coronavirus 2019 overall was a good level. Moreover, when analyzing the relationship between health literacy and behaviors to prevent Coronavirus 2019, Public Health Department Students found that health literacy was positively correlated with behaviors to prevent Coronavirus 2019 significantly at the .001 level. When considering related aspects found that Cognitive, Communication skill, Media literacy and Self-management were positively correlated with behaviors to prevent Coronavirus 2019 significantly at the .001 level. And Access to health information and services was positively correlated with behaviors to prevent Coronavirus 2019 significantly at the .05 level.

Keywords: Health literacy, Behaviors to Prevent, Coronavirus Disease 2019

1. บทนำ

โรคโควิด 19 (Coronavirus disease 2019, COVID - 19) เกิดจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ซาร์ส-โควิ-2 (SARS-CoV-2) ซึ่งได้มีการค้นพบการระบาดครั้งแรกที่เมืองอู่ฮั่น ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ตั้งแต่ช่วงปลายปี พ.ศ. 2562 ผู้ที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 มีอาการคล้ายไข้หวัด อาการทางเดินหายใจ เช่น มีไข้ ไอ มีน้ำมูก ในผู้ป่วยบางรายอาจมีอาการรุนแรงทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อน เช่น ปอดบวม ปอดอักเสบ ไตวาย หรืออาจเสียชีวิต โดยโรคโควิด19 จะมีระยะในการฟักตัว 2-14 วัน¹

ปัจจุบันหลายประเทศทั่วโลกกำลังเผชิญกับปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด-19 โดยองค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้โรคดังกล่าวเป็นโรคระบาดใหญ่ทั่วโลก (Pandemic) เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2563 โรคนี้เป็นโรคติดต่อที่เกิดจากเชื้อไวรัสสายพันธุ์ใหม่ โดยสถานการณ์เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2565 มีผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ทั่วโลกสะสมจำนวน 513,312,529 ราย รักษาหายแล้วรวมจำนวน 467,239,988 ราย และเสียชีวิตรวม 6,260,672 ราย โดยประเทศที่มีจำนวนผู้ติดเชื้อสูงสุด 5 อันดับ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อินเดีย บราซิล ฝรั่งเศส และเยอรมัน ส่วนประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 24 ของโลก สำหรับสถานการณ์การระบาดในประเทศไทย ข้อมูลสะสมตั้งแต่ปี 2563 มีผู้ป่วยยืนยัน จำนวน 4,262,484 ราย หายป่วย 22,022 ราย โดยผู้ป่วยหายสะสมตั้งแต่ปี 2563 จำนวน 4,092,878 ราย เสียชีวิตสะสมตั้งแต่ปี 2563 จำนวน 28,617 ราย ผู้ป่วยรักษาอยู่ 140,989 ราย แบ่งเป็นอยู่ในโรงพยาบาล 35,325 ราย และโรงพยาบาลสนามอื่นๆ 105,664 ราย มีอาการหนัก 1,751 ราย และใส่เครื่องช่วยหายใจ 822 ราย²

การป้องกันโรคการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 2019 นั้น กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดแนวทางการดูแลสุขอนามัยส่วนบุคคลเพื่อป้องกันและลดการแพร่เชื้อโควิด 19³ ดังนี้ 1) ออกจากบ้านเมื่อจำเป็นเท่านั้น หากออกนอกบ้านให้เว้นระยะห่างจากคนอื่นอย่างน้อย 1-2 เมตรหลีกเลี่ยงการเข้าไปในพื้นที่ที่มีคนหนาแน่น แออัด หรือพื้นที่ปิด 2) สวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าตลอดเวลา เมื่ออยู่นอกบ้าน 3) ใช้กระดาษชำระเมื่อจำเป็นเท่านั้น และหลีกเลี่ยงชั้วโมแรงด่วน หากต้องช้อนมอเตอร์ไซด์ ควรนั่งหันข้าง 4) ล้างมือบ่อยๆ ด้วยสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ทุกครั้ง ก่อนรับประทานอาหาร หลังใช้ส้วม หรือหลังจากไอจาม หรือหลังสัมผัสจุดเสี่ยงที่มีผู้ใช้งานร่วมกันในที่สาธารณะ เช่น กลอนหรือลูกบิดประตู ราวจับหรือราวบันได เป็นต้น 5) หลีกเลี่ยงการใช้มือสัมผัสใบหน้า ตา ปาก จมูกโดยไม่จำเป็น 6) ผู้ที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ผู้สูงอายุที่อายุมากกว่า 70 ปี ผู้มีโรคเรื้อรัง เช่น เบาหวาน โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคปอด และเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ให้เลี่ยงการออกนอกบ้าน เว้นแต่จำเป็น ให้ออกนอกบ้านน้อยที่สุด ในระยะเวลาสั้นที่สุด 7) แยกของใช้ส่วนตัว ไม่ควรใช้ของร่วมกับผู้อื่น 8) เลือktanอาหารที่ร้อนหรือปรุงสุกใหม่ๆ ควรทานอาหารแยกสำรับ หรือหากทานอาหารร่วมกันให้ใช้ช้อนกลางส่วนตัว ออกกำลังกายสม่ำเสมอ และพักผ่อนให้เพียงพอ 9) หากเดินทางกลับจากประเทศหรือพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ควรกักตัวเองที่บ้าน 14 วัน

และปฏิบัติตามประกาศของกระทรวงสาธารณสุข และ 10) หมั่นสังเกตอาการตนเอง หากมีอาการ ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก จมูกไม่ได้กลิ่น ลิ้นไม่รับรส ให้ไปรับการตรวจรักษาที่โรงพยาบาลใกล้บ้านทันที

โรคโคโรนาไวรัส 2019 ดังกล่าว มีความจำเป็นที่จะต้องมีความรอบรู้สุขภาพ (Health literacy) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ถูกกล่าวถึงในการประชุมส่งเสริมสุขภาพโลก องค์การอนามัยโลกได้ให้ความสำคัญกับแนวคิดเกี่ยวกับความรอบรู้ด้านสุขภาพ มีการรณรงค์ให้ประเทศสมาชิกร่วมมือกันส่งเสริมให้ประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ โดยสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ได้นิยามความรอบรู้สุขภาพคือ “ทักษะต่าง ๆ ทางการรับรู้ทางสังคมซึ่งเป็นตัวกำหนดแรงจูงใจและความสามารถของปัจเจกบุคคลในการที่จะเข้าถึงเข้าใจ และใช้ข้อมูลในวิธีการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและบำรุง รักษาสุขภาพของตนเองให้ดียิ่งขึ้น” แนวคิดความรอบรู้ด้านสุขภาพจำแนกเป็น 3 ระดับ⁴ คือ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ ขั้นพื้นฐาน (Functional Health Literacy) ความรอบรู้ด้านสุขภาพขั้นปฏิสัมพันธ์ Communicative / Interactive Health Literacy) และ ความรอบรู้ด้านสุขภาพขั้นวิจารณ์ (Critical Health Literacy) โดยความรอบรู้สุขภาพ (Health literacy) มีองค์ประกอบของความรอบรู้ด้านสุขภาพออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพ 2) ความรู้ความเข้าใจ 3) ทักษะการสื่อสารข้อมูลสุขภาพ 4) ทักษะการตัดสินใจ 5) ทักษะการจัดการตนเอง และ 6) ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ความรอบรู้ด้านสุขภาพสามารถสะท้อนและอธิบายความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมสุขภาพอีกทั้งเป็นทักษะหรือความสามารถในการค้นหาทำความเข้าใจ วิเคราะห์ ประเมินและใช้ข้อมูลทางสุขภาพในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเพื่อส่งเสริมและรักษาสุขภาพที่ดีตลอดชีวิต

นักศึกษาด้านสาธารณสุขศาสตร์ เป็นนักศึกษาด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพเมื่อสำเร็จการศึกษาจะต้องไปทำหน้าที่ให้บริการด้านการดูแลสุขภาพ การป้องกันโรค และการส่งเสริมสุขภาพแก่ประชาชน การเรียนต้องผ่านกระบวนการของการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้มีประสบการณ์ที่เพียงพอในการที่จะออกไปเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชนที่มีความรอบรู้และสามารถให้บริการสุขภาพที่ดีแก่ประชาชนในอนาคต ซึ่งในฐานะสถาบันการศึกษาที่ทำหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตสาธารณสุขให้มีคุณภาพ และมีสมรรถนะเชิงวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน เพื่อให้บริการประชาชนเป็นต้องมีข้อมูลพื้นฐานนำ เข้าเพื่อพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนา นักศึกษาทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตรที่ตอบสนองบริบทของสังคมและสถานการณ์สุขภาพที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญในการศึกษาความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 และความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ของนักศึกษาด้านสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ เพื่อนำมาสู่การพัฒนาส่งเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันของโรคโคโรนาไวรัส 2019 นักศึกษาด้านสาธารณสุขศาสตร์ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ของนักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

2.2 เพื่อศึกษาความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ของนักศึกษา สาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Analytic Studies) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ของนักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ โดยมีตัวแปรต้น คือ ความรู้ด้านสุขภาพ ซึ่งประกอบด้วยทักษะ 6 ด้าน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ทักษะการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพ ทักษะการสื่อสารข้อมูลสุขภาพ ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ทักษะการตัดสินใจ และทักษะการจัดการตนเองในการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 และตัวแปรตาม คือ พฤติกรรม การป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ของนักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 ประชากร คือ นักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2565 ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 จำนวน 360 คน โดยการศึกษาครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรนักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ทุกคน จำนวน 360 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ประกอบไปด้วย 5 ส่วน ดังนี้

3.2.1 ส่วนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

3.2.2 ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 แบ่งเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย

1) ด้านความรู้ความเข้าใจในการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ลักษณะเป็นข้อคำถามแบบปรนัย 5 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ ให้เลือกตอบข้อที่ถูกที่สุด คำตอบที่ถูกต้องได้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน ส่วนคำตอบที่ไม่ถูกต้องได้คะแนนเท่ากับ 0 คะแนน

2) ด้านทักษะ 5 ด้าน ประกอบด้วย ทักษะการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพ ทักษะการสื่อสารข้อมูลสุขภาพ ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ทักษะการตัดสินใจ และทักษะการจัดการตนเองในการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 จำนวนทักษะละ 5 ข้อ รวมจำนวน 25 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีเกณฑ์ความถี่ในการปฏิบัติ โดยเป็นข้อคำถามเชิงบวกทั้งหมด ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ มากที่สุด 5 คะแนน มาก 4 คะแนน ปานกลาง 3 คะแนน น้อย 2 คะแนน น้อยที่สุด 1 คะแนน

3.2.2 เกณฑ์การประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 และทักษะในแต่ละด้าน มีดังนี้

1) ด้านความรู้ความเข้าใจในการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ลักษณะเป็นข้อคำถามแบบปรนัย 5 ตัวเลือก โดยใช้เกณฑ์การแปลผลระดับคะแนนรวมของความรู้ จะพิจารณาจากคะแนนที่ได้ ซึ่งแบ่งระดับคะแนนรวมออกเป็น 4 ระดับ โดยใช้ เกณฑ์ของกองสุศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข⁴ ประกอบด้วย

มีความรู้ระดับไม่ถูกต้อง ช่วงคะแนนน้อยกว่า 9.00 คะแนน (น้อยกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม) หมายถึงรู้และเข้าใจน้อยมากไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติตนเพื่อสุขภาพที่ดี

มีความรู้ระดับถูกต้องบ้าง ช่วงคะแนน 9.00 – 10.99 คะแนน (ร้อยละ 60 ขึ้นไป แต่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม) หมายถึง รู้และเข้าใจถูกต้องเป็นส่วนน้อยไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติตนเพื่อสุขภาพที่ดี

มีความรู้ระดับถูกต้อง ช่วงคะแนน 11.00 - 11.99 คะแนน (ร้อยละ 70 ขึ้นไป แต่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม) หมายถึง รู้และเข้าใจถูกต้องเป็นส่วนมากเพียงพอต่อการปฏิบัติตนเพื่อสุขภาพที่ดี

มีความรู้ระดับถูกต้องที่สุด ช่วงคะแนนตั้งแต่ 12.00 คะแนนขึ้นไป (ร้อยละ 80 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม) หมายถึง รู้และเข้าใจถูกต้องเพียงพอต่อการปฏิบัติตนเพื่อสุขภาพที่ดีอย่างยั่งยืน

2) ทักษะการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพ ทักษะการสื่อสารข้อมูลสุขภาพ ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ทักษะการตัดสินใจ และ ทักษะการจัดการตนเองในการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 โดยเกณฑ์การแปลผลคะแนนรวมในแต่ละทักษะ จะพิจารณาจากคะแนนที่ได้ ซึ่งระดับคะแนนรวม

ออกเป็น 4 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของกองสุศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข⁴ ประกอบด้วย

ระดับไม่ดี ช่วงคะแนนน้อยกว่า 15.00 คะแนน (น้อยกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม) หมายถึง ยังมีปัญหาด้านทักษะการฟัง การอ่าน การเขียนและการเล่าเรื่อง/โน้มน้าวผู้อื่นให้เข้าในการปฏิบัติตนเพื่อสุขภาพตนเองได้

ระดับพอใช้ ช่วงคะแนน 15.00 – 17.99 คะแนน (ร้อยละ 60 ขึ้นไป แต่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม) หมายถึง สามารถที่จะฟัง พูด อ่านเขียนเพื่อสื่อสารให้ตนเองและผู้อื่นเข้าใจและยอมรับการปฏิบัติตนด้านสุขภาพได้บ้างแต่ยังไม่เชี่ยวชาญพอ

ระดับดี ช่วงคะแนน 18.00 – 19.99 คะแนน (ร้อยละ 70 ขึ้นไป แต่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม) หมายถึง สามารถที่จะฟัง พูด อ่าน เขียนเพื่อสื่อสารให้ตนเองและผู้อื่นเข้าใจและยอมรับปฏิบัติได้ดี

ระดับดีมาก ช่วงคะแนน 20.00 คะแนนขึ้นไป (ร้อยละ 80 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม) หมายถึง มีความเชี่ยวชาญด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน เพื่อสื่อสารให้ตนเองและผู้อื่นเข้าใจและยอมรับการปฏิบัติตนด้านสุขภาพของตนเองอย่างถูกต้อง

3) ความรอบรู้ด้านสุขภาพโดยรวม หมายถึง คะแนนรวมของความรอบรู้ ด้านสุขภาพประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจทางสุขภาพ จำนวน 15 ข้อๆ ละ 1 คะแนน และทักษะอีก 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพ จำนวน 5 ข้อ ทักษะการสื่อสารข้อมูลสุขภาพ จำนวน 5 ข้อ ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ จำนวน 5 ข้อ ทักษะการตัดสินใจ จำนวน 5 ข้อ และทักษะการจัดการตนเอง จำนวน 5 ข้อ รวม 25 ข้อ ๆ 5 คะแนน รวมทั้งสิ้น 140 คะแนน และพิจารณาจากคะแนนที่ได้ซึ่งแบ่งระดับคะแนน รวมออกเป็น 4 ระดับโดยใช้เกณฑ์ของกองสุศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข⁴ ประกอบด้วย

ระดับไม่ดี ช่วงคะแนนน้อยกว่า 84 คะแนน (น้อยกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม) หมายถึง เป็นผู้ที่มีระดับความรู้ด้านสุขภาพไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติตนด้านสุขภาพ

ระดับพอใช้ ช่วงคะแนน 84 - 97 คะแนน (ร้อยละ 60 ขึ้นไป แต่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม) หมายถึง เป็นผู้ที่มีระดับความรู้ด้านสุขภาพที่เพียงพอ และอาจจะมีการปฏิบัติตนด้านสุขภาพได้ถูกต้องบ้าง

ระดับดี ช่วงคะแนน 98 – 111 คะแนน (ร้อยละ 70 ขึ้นไป แต่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม) หมายถึง เป็นผู้ที่มีระดับความรู้ด้านสุขภาพดีเพียงพอ และมีการปฏิบัติตนด้านสุขภาพได้ถูกต้อง

ระดับดีมาก ช่วงคะแนน 120 คะแนนขึ้นไป (ร้อยละ 80 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม) หมายถึง เป็นผู้มีความรอบรู้ ด้านสุขภาพมากเพียงพอ และมีการปฏิบัติตนด้านสุขภาพได้ถูกต้องและสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย

3.2.3 ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า การแปลความหมายคะแนน ประยุกต์จากหลักเกณฑ์ของ Best โดยคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก โดยมีข้อคำถามเชิงบวก คือ ปฏิบัติเป็นประจำ ให้ 3 คะแนน ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ให้ 2 คะแนน ปฏิบัติน้อยมากหรือไม่ปฏิบัติเลย ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อคำถามเชิงลบ คือ ปฏิบัติเป็นประจำ ให้ 1 คะแนน ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ให้ 2 คะแนน ปฏิบัติน้อยมากหรือไม่ปฏิบัติเลย ให้ 3 คะแนน โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.66 หมายถึง พฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 อยู่ในระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ย 1.67 – 2.33 หมายถึง พฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.00 หมายถึง พฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 อยู่ในระดับสูง

3.3 คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC)⁵ โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เลือกข้อคำถามที่มีค่า ตั้งแต่ .05 ถึง 1.00 ถือว่ามีค่าความเที่ยงตรงในระดับใช้ได้ โดยข้อคำถามมีความค่าความเที่ยงตรงทุกข้อ

2) ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาคณะสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของ Cronbach's Alpha Coefficient⁶ โดยต้องมีค่าความเชื่อมั่น 0.70 ขึ้นไป ซึ่งแบบสอบถามชุดความรู้ด้านสุขภาพและชุดพฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 และ 0.87 ตามลำดับ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

3.5 จริยธรรมการวิจัย

งานวิจัยนี้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ได้รับเอกสารรับรองเลขที่ HS-KSU 022/2565 เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2565

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 ความรอบรู้ด้านสุขภาพในป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 พบว่า มีความรอบรู้ด้านสุขภาพ ในระดับดี ($\bar{X}$ =103.44, SD.=6.01) โดยมีความรู้ความเข้าใจในระดับถูกต้องที่สุด ($\bar{X}$ = 13.73, SD.=1.56) และพบว่าทักษะการสื่อสารข้อมูลสุขภาพ เป็นทักษะที่อยู่ในระดับสูงสุด คือ ระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 21.09, SD.=2.44) ส่วนทักษะที่ต่ำสุดคือ ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ คือระดับพอใช้ ($\bar{X}$ =16.07, SD.=2.47) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ของนักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ความรอบรู้ด้านสุขภาพ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ความรู้ความเข้าใจ	13.73	1.56	ความรู้ระดับถูกต้องที่สุด
ทักษะการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพ	17.60	2.11	ทักษะระดับพอใช้
ทักษะการสื่อสารข้อมูลสุขภาพ	21.09	2.44	ทักษะระดับดีมาก
ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ	16.07	2.47	ทักษะระดับพอใช้
ทักษะการตัดสินใจ	17.25	2.13	ทักษะระดับพอใช้
ทักษะการจัดการตนเอง	17.68	2.09	ทักษะระดับดี
รวมทุกด้าน	103.44	6.01	ระดับดี

4.2. พฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า พฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 2.41, S.D. = 0.17) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมกาป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 รายข้อ

พฤติกรรมกาป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. การสวมหน้ากากอนามัยเมื่อออกนอกบ้าน	2.71	0.52	ดี
2. การดึงหน้ากากอนามัยไว้ได้คาง	2.21	0.70	ปานกลาง
3. การเปลี่ยนหน้ากากอนามัยทุกวัน ไม่ใช่ซ้ำอันเดิม	2.53	0.61	ปานกลาง
4. การล้างมือด้วยน้ำสบู่ โดยล้างมือครบ 7 ขั้นตอน	1.27	0.44	ไม่ดี
5. การล้างมือด้วยแอลกอฮอล์เจล หรือสเปรย์ เมื่อสัมผัสกับสิ่งของที่ใช้ร่วมกับผู้อื่น	2.48	0.74	ปานกลาง
6. การใช้มือสัมผัสใบหน้า ตา จมูก ปากตนเอง โดยที่ยังไม่ได้ล้างมือ	2.59	0.64	ปานกลาง
7. การพบปะ พูดคุยกับบุคคลอื่น นักศึกษาอื่นห่างจากบุคคลอื่นอย่างน้อย 2 เมตร	1.69	0.62	ปานกลาง
8. การจับมือทักทายผู้อื่น สัมผัสสิ่งของร่วมกับบุคคลอื่น	2.36	0.67	ดี
9. การตรวจอุณหภูมิ ก่อนเข้าไปยังสถานที่ต่างๆ	2.56	0.62	ดี
10. การฉีดวัคซีนป้องกันโรค และแนะนำประโยชน์การฉีดวัคซีน	2.41	0.78	ดี
11. ทิ้งหน้ากากอนามัย หรือถุงมือ ในถุงขยะสีแดง ขยะติดเชื้อ	2.50	0.68	ดี
12. การชำระล้างร่างกายทันที เมื่อถึงบ้าน	2.71	0.60	ดี
13. การใช้ช้อนกลางรับประทานอาหารกับครอบครัว	2.17	0.83	ปานกลาง
14. การออกกำลังกายอย่างน้อย 30 นาที	2.36	0.68	ดี
15. การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์	2.66	0.57	ดี
16. การนอนหลับมากกว่า 6-8 ชั่วโมงต่อวัน	2.51	0.71	ดี
17. การสังเกตอาการตนเอง มีอาการไข้ เจ็บคอ หรืออาการผิดปกติอื่นๆ	2.67	0.61	ดี
18. ตรวจร่างกายโดยใช้ชุดตรวจ ATK เมื่อเข้าเกณฑ์กลุ่มเสี่ยง	2.80	0.45	ดี
19. การแยกตัว แยกข้าวของเครื่องใช้กับคนในครอบครัวเมื่อเข้าเกณฑ์กลุ่มเสี่ยง หรือมีอาการผิดปกติ	2.73	0.57	ดี
20. การแนะนำวิธีการปฏิบัติตนในการป้องกันให้กับคนในชุมชน	2.35	0.75	ดี
รวม	2.41	0.17	ดี

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 ของนักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 ของนักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ พบว่า ความรู้ด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 ($r = .666$) โดยเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์รายด้าน พบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะการสื่อสาร ข้อมูลสุขภาพ ด้านทักษะการรู้เท่าทันสื่อ และด้านทักษะการจัดการตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .618, .425, .182, .238$) และ ด้านทักษะการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .105$) ส่วนด้านทักษะการตัดสินใจ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 ของนักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พฤติกรรมการป้องกันโรค โควิด-19 (r)	P-value
ความรู้ด้านสุขภาพ	.666**	<.001
1) ด้านความรู้ความเข้าใจ	.618**	<.001
2) ด้านทักษะการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพ	.105*	.048
3) ด้านทักษะการสื่อสารข้อมูลสุขภาพ	.425**	<.001
4) ด้านทักษะการรู้เท่าทันสื่อ	.182**	<.001
5) ด้านทักษะการตัดสินใจ	.010	.851
6) ด้านทักษะการจัดการตนเอง	.238**	<.001

5. การอภิปรายผล

5.1 พฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 ของนักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

พฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ของกลุ่มนักศึกษาศาสาธาณสุขศาสตร์ ภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.41$, S.D. = 0.17) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของรศมี สุชนรินทร์และคณะ⁷ ที่ศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ของนักศึกษาวิทยาลัย การสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 271 คน พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก มีพฤติกรรม การป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ในระดับดี แต่การศึกษาครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของประไพ วรรณ ด้านประดิษฐ์ และกรรณิกา เจริญชัย⁸ ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพกับ พฤติกรรมป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ผู้ติดเชื้อโรคโคโรนาไวรัส 2019 ช่วงมีการระบาดปี 2564 และในไตรมาสแรกของ ปี 2565 พบว่าผู้ติดเชื้อโรคโคโรนาไวรัส 2019 ที่รักษาหายแล้วมีพฤติกรรม การป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 อยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้ นักศึกษาศาสาธาณสุขศาสตร์ มีพฤติกรรมป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ในระดับดี อาจเนื่องจากการระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 2019 ที่แผ่ขยายวงกว้างไปทั่วโลก กระทรวง สาธารณสุขได้ประกาศเป็นโรคติดต่อร้ายแรง และได้ประกาศแนวทางการป้องกันและแนวปฏิบัติในการ ดำเนินกิจกรรมตลอดจนการใช้มาตรการทางกฎหมายมาควบคุมการแพร่ระบาด ในส่วนระบบการเรียน การสอนของสาสาธาณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ได้ปรับการสอนโดยนำข้อมูลของสถานการณ์มา ศึกษาและร่วมวิเคราะห์ในชั้นเรียนอยู่ตลอดเวลา ตลอดจนได้ให้นักศึกษาได้จัดทำสื่อเพื่อณรงค์ให้ความรู้ และข้อมูลที่ต้องต้งกับนักศึกษาสาขาอื่นๆ ซึ่งเป็นระบบการเรียนที่ฝึกนักศึกษาให้เป็นผู้รู้ด้านสุขภาพที่เป็น ตัวอย่างและเพื่อไปสอนและแนะนำดูแลประชาชน โดยเน้นในวิชาการเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันโรคโค โรนาไวรัส 2019 ที่ถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์และวิชาการที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว นักศึกษาศาสา ธาณสุขศาสตร์ จึงมีพฤติกรรมป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ในระดับดี

5.2 ความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ของนักศึกษาศาสาธาณสุข ศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ของนักศึกษาศาสา ธาณสุขศาสตร์ ในภาพรวม พบว่า มีความรอบรู้ด้านสุขภาพในระดับดี ($\bar{X} = 103.44$, S.D.=6.01) ซึ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐริกา พร้อมพูน และคณะ⁹ ศึกษาเรื่องความรู้ทางสุขภาพด้านการป้องกัน โรคโคโรนาไวรัส 2019 และพฤติกรรมสุขภาพแบบชีวิตวิถีใหม่ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ พบว่า ระดับความรู้ทาง สุขภาพด้านการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ นักศึกษาศาสาธาณสุข ศาสตร์ เป็นนักศึกษาที่เรียนทางด้านสุขภาพ ได้รับการส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพอยู่ตลอดเวลา รวมทั้ง การส่งเสริมความรู้ทางสุขภาพเพื่อป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ตามแนวคิดและแนวทางปฏิบัติ ใน การการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีหลักการสำคัญ 4 ประการ ตามแนวคิดของ Bandura¹⁰ โดยการ เรียนรู้จากประสบการณ์ตนเอง การได้เห็นประสบการณ์ของผู้อื่น โดยการเรียนรู้ผ่านตัวแบบหรือการสังเกต

การใช้คำพูดชักจูง ที่เป็นกระบวนการในการกระตุ้นให้บุคคลปฏิบัติตามพฤติกรรมเป้าหมาย การกระตุ้นอารมณ์ ที่มีผลต่อระดับการรับรู้ความสามารถตนเอง กิจกรรมดังกล่าวเป็นการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ เพื่อป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019

เมื่อพิจารณาความรอบรู้ด้านสุขภาพในรายด้าน พบว่า ความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับถูกต้อง ($\bar{X} = 13.73$, $SD.=1.56$) และทักษะรายด้าน พบว่า ทักษะการสื่อสารข้อมูลสุขภาพ เป็นทักษะที่อยู่ในระดับสูงสุด คือ ระดับดีมาก ($\bar{X} = 21.09$, $SD.=2.44$) ส่วนทักษะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ คือ ระดับพอใช้ ($\bar{X} = 16.07$, $SD.=2.47$) ซึ่งการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 2019 เป็นปรากฏการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่อย่างมหาศาลต่อคนทั่วโลก มีข่าวสารเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 2019 มากมายปรากฏอยู่ในสื่อสังคมออนไลน์ จนกลายเป็นการแพร่ระบาดของข่าวสารที่เป็นข่าวจริง ข่าวปลอมและข่าวที่มีข้อมูลบิดเบือน ทำให้ผู้คนเกิดความสับสน ทั้งนี้ สถานการณ์ของการแพร่ระบาดของข่าวสารดังกล่าว อาจทำให้ประชาชนทุกกลุ่มตลอดจนนักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ เกิดความไม่เชื่อมั่น ลงเลินเลื่อรับข่าวสารเกี่ยวกับโรคโคโรนาไวรัส 2019 จากสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้การรู้เท่าทันสื่อเป็นความรอบรู้ที่อยู่ในระดับพอใช้

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความรอบรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ของนักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ความรอบรู้ด้านสุขภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .666$) ทั้งนี้ความสัมพันธ์รายด้านของความรอบรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ของ นักศึกษาสาขาสาธารณสุขศาสตร์ พบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทักษะการสื่อสารข้อมูลสุขภาพ ด้านทักษะการรู้เท่าทันสื่อและด้านทักษะการจัดการตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 ($r = .618, .425, .182, .238$) และพบว่า ด้านทักษะการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .105$) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของหยาดพิรุณ ศิริ อริวัต อาจหาญ นิรชร ชูดีพัฒนา¹¹ ที่ศึกษาเรื่องความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมป้องกันโรคโควิด 19 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ในภาคใต้ พบว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพในภาพรวมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์รายองค์ประกอบพบว่า การเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพ การสื่อสารข้อมูลสุขภาพ การจัดการตนเองและการรู้เท่าทันสื่อมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และการศึกษาของวิชัย เทียนถาวรและณรงค์ ใจเที่ยง¹² ศึกษาความรอบรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 ใน กลุ่มวัยเรียนมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง พบว่า ทักษะการเข้าถึงข้อมูลและบริการสุขภาพ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการจัดการตนเอง และทักษะการบอกต่อ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

แต่การผลการศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับ สุภรณ์ วงษ์¹³ ที่ศึกษาพบว่าความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดสุโขทัย

ทั้งนี้ ความรอบรู้ด้านสุขภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างผลลัพธ์ด้านสุขภาพทั้งในระดับบุคคลและในระดับประชากร ซึ่งเป็นทักษะทางปัญญาและทักษะทางสังคมของบุคคลที่กำหนดแรงจูงใจ และความสามารถเฉพาะบุคคล ในการเข้าถึง ทำความเข้าใจ และใช้ข้อมูลเพื่อให้เกิดสุขภาพที่ดี รวมทั้งการพัฒนาความรู้ และทำความเข้าใจในบริบทด้านสุขภาพ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและแรงจูงใจ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมด้วยตนเอง เป็นสมรรถนะของบุคคลที่สามารถเข้าถึง เข้าใจ ประเมินใช้ความรู้และสื่อสารตามความต้องการ รวมถึงเป็นทักษะทางสังคมและการคิดวิเคราะห์ที่กำหนดแรงจูงใจ และสมรรถนะของบุคคลในการเข้าถึงข้อมูล เข้าใจและใช้ข้อมูลเพื่อส่งเสริมและรักษาสุขภาพ โดยนักศึกษาด้านสาธารณสุขศาสตร์ เป็นวัยที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ ทำความเข้าใจในสถานการณ์การระบาดของโรคและตระหนักถึงสถานะของตนเองที่เป็นนักศึกษาด้านสุขภาพ จึงสนใจในการศึกษาและติดตามข่าวสารตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลที่ได้รับมาซึ่งกันและกันอยู่ตลอดเวลา จึงได้รับการกลั่นกรองข้อมูลอย่างถูกต้องในการไปใช้ในการดูแลพฤติกรรมในการป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ความรอบรู้ด้านสุขภาพด้านทักษะการเข้าถึงข้อมูลสุขภาพและบริการสุขภาพ ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ และทักษะการตัดสินใจของนักศึกษาอยู่ในระดับพอใช้ ดังนั้น ควรจัดกระบวนการพัฒนาทักษะในการวิเคราะห์สื่อและการใช้สื่อให้นักศึกษาเกิดความมั่นใจในการรู้เท่าทันสื่อและส่งเสริมให้นักศึกษาเพิ่มความเชื่อมั่นสามารถนำข้อมูลไปใช้ให้ทันเหตุการณ์และเกิดประสิทธิภาพต่อตนเองและผู้อื่น

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อฝึกทักษะให้นักศึกษาเข้าถึงและเลือกรับข้อมูลข่าวสารในแหล่งที่เชื่อถือได้ รู้เท่าทันข่าวในสถานการณ์ที่สับสนเพื่อใช้ในการตัดสินใจเพื่อการดูแลประชาชนตามบทบาทของนักสาธารณสุขชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

7. เอกสารอ้างอิง

1. กรมควบคุมโรค. โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). [อินเทอร์เน็ต]. 2563. [เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2565]. เข้าถึงได้จาก https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/faq_more.php
2. มติชนออนไลน์. เกาะติด Covid-19. [อินเทอร์เน็ต]. 2565. [เข้าถึงเมื่อ 1 พฤษภาคม 2565]. เข้าถึงได้จาก https://www.matichon.co.th/covid19/news_3319277
3. กรมควบคุมโรค. แนวทางปฏิบัติเพื่อการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หรือ โควิด 19 สำหรับประชาชนทั่วไปและกลุ่มเสี่ยง. [อินเทอร์เน็ต]. 2563. [เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2565]. เข้าถึงได้จาก https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/int_protection/int_protection_030164.pdf
4. กองสุกศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. การเสริมสร้างและประเมินความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ. นนทบุรี: กองสุกศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข; 2561.
5. ชีระ กุลสวัสดิ์. การหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย. [อินเทอร์เน็ต]. [ชลบุรี] : มหาวิทยาลัยบูรพา; 2558. [เข้าถึงเมื่อ 1 เมษายน 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://km.buu.ac.th/public/backend/upload/article/file/document144620064347362700.pdf>
6. ชีรวุฒิ เอกะกุล. ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 4). อุบลราชธานี: วิทยาออฟเซตการพิมพ์; 2549.
7. รัชมี สุขนรินทร์, กฤษณีย์ ศรีใจ, จินดา ม่วงแก่น, วรณัฐิศา ทรัพย์ประเสริฐ. พฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 ของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดพิษณุโลก. 2565;48 (3): 484-492.
8. ประไพวรรณ ด่านประดิษฐ์, กรรณิกา เจิมเทียนชัย. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 ผู้ติดเชื้อโควิด-19 ช่วงมีการระบาดปี 2564 และในไตรมาสแรกของ ปี 2565. วารสารการพยาบาล. 2565; 24 (2): 70-84.
9. ณัฐริกา พร้อมพูน, กฤษณีย์ เหลื่อง, วรางคณา คงสวัสดิ์, กฤติญา เสี่ยงนา, ภูษณิศา มีนาเขตร. ความรอบรู้ทางสุขภาพด้านการป้องกันโรคโควิด-19 และพฤติกรรมสุขภาพแบบชีวิตวิถีใหม่ของนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. วารสารสุขภาพและการพยาบาล มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. 2565; 1(1) : 16-27.
10. Bandura, A. Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. Psychological Review. 1977; 84(2): 191–215.

11. หยาตพิรุณ ศรี, อธิวัต อจหาญ, นิรชร ชูติพัฒนะ. ความรอบรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมป้องกันโรคโควิด-19 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในภาคใต้. วารสารควบคุมโรค. 2565; 48 (3): 493-504.
12. วิชัย เทียนถาวร, ณรงค์ ใจเที่ยง. ความรอบรู้ด้านสุขภาพกับพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด 19 ในกลุ่มวัยเรียนมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง. วารสารสาธารณสุขและวิทยาศาสตร์สุขภาพ. 2564; 4(2): 126-137.
13. สุภาภรณ์ วงธิ. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดสุโขทัย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร; 2564. 98 หน้า